

Концепція активного довголіття: чому політика щодо літніх людей потребує переосмислення (частина 2)

Лідія Ткаченко

**Інститут демографії та соціальних досліджень
імені М.В. Птухи НАН України**

Акценти Концепції активного довголіття для України

- Україна має низькі показники очікуваної тривалості життя, а головне – відсутня стійка тенденції до їх зростання
- З початку 2010-х та у довгостроковій перспективі старіння зумовлене скороченням населення працездатного віку
- Не ставлячи під сумнів важливість здоров'я, потрібно розуміти, що імплементацію Концепції в Україні спонукають дефіцит робочої сили та дефіцит пенсійної системи, а також соціально-економічні зміни

Соціально-економічні зміни в житті поколінь

Покоління	Яку здобули освіти	Коли почали працювати	Скільки народили дітей
Моя бабуся	Без освіти	Змалечку	9 (4 померли в дитинстві)
Моя мама	7 кл. школи	В 14 років	4
Я	10 кл. школи 4 к. інституту 3 р. аспірантури	В 21 рік	1
Моя дочка	10 кл. школи 4 к. бакалаврату 2к. магістратури	В 24 роки	Ще нема

Перегляд завдань пенсійної системи

Що мають гарантувати держава/суспільство:

- Виплату при досягненні встановленого віку? акцент на втрату працездатності через вік
- Виплату при виконанні необхідних критеріїв щодо стажу? акцент на заслуги
- Виплату при виконанні критеріїв віку та стажу? комбінований підхід
- Певну кількість років «заслуженого відпочинку»? акцент на баланс між роботою й ЖИТТЯМ
- Безумовний мінімальний дохід при досягненні встановленого віку? акцент на захист від бідності

Ставлення до підвищення пенсійного віку

- «Традиційний» підхід: Підвищення пенсійного віку обмежує доступ до пенсій, держава хоче зекономити на виплатах. **Цей підхід завжди невірний і непродуктивний**
- Підхід з погляду Концепції активного довголіття: Перегляд межі працездатного й пенсійного віку розширює доступ до ринку праці, збільшує можливості зайнятості, підтримує баланс між трудовим і пенсійним періодами життя, убезпечує від бідності

Ключовим параметром стає вік виходу з ринку праці, а не призначення пенсії (дані в середньому по 24 країнах ОЕСР)

